

ספטמבר 2017

המלצות גידול קישואים בערבה וכיכר סדום 2017/18

יורם צביאלי - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית תמר
עדי סויסה, נביל עומרי, סבטלנה דוברינין, שמשון עומר - שה"מ, משרד החקלאות ופיתוח הכפר

מבוא

גידול קישואים בערבה מקובל בעונת הסתיו המאוחר ו/או לקראת האביב. קישוא מתאים לשילוב כדו-גידול אחרי מלון סתיו ו/או לפני מלון אביב מאוחר, בשטח פתוח, במנהרות עבירות ובחממות. המגבלות העיקריות של הגידול הן רגישות רבה לוורוסים והצורך בכוח אדם רב בקטיפים תכופים ורצופים.

הכנת השטח

הגידול יעשה בשורה בודדת לערוגה. בשטח חדש או בשטחים עם פוריות קרקע נמוכה מומלץ לפזר קומפוסט בתלם במרכז הערוגה ולכסותו בשכבת אדמה בעובי 3-5 ס"מ. לחילופין, ניתן לתחח רדוד. הוספת קומפוסט תיעשה בהתאם לכמות החומר האורגני המצוי בקרקע (רצוי להיעזר בבדיקות קרקע במעבדה). חיטוי: ככלל, ניתן לגדל קישוא ללא חיטוי קרקע. טיפולים אפשריים נגד עשבייה:

1. ריסוס סונלאן 300 סמ"ק/ד' (שטח פתוח, ללא חיפוי) לאחר הזריעה והפעלה ע"י המטרה.
2. הנבטת עשבים וריסוס בדו קטלון לפני זריעה או שתילה.
3. חיפוי קרקע צהוב-חום או כסף-שחור. מומלץ במיוחד בשתילות ספטמבר-אוקטובר מסייע גם בהפחתת נגיעות בוורוסים המועברים ע"י כנימות עש טבק וכנימות עלה.
4. כאשר מכינים את השטח לקראת גידול מלון סתיו כמחזור ראשון בדו-גידול יש לפרוס חיפוי פלסטיק שקוף לחיטוי סולארי בתוספת אחד החומרים המומלצים לחיטוי קרקע למלון (ראה דפון בנפרד).

זריעה / שתילה

ניתן לזרוע או לשתול מספטמבר עד פברואר, תלוי במועד ההספקה הרצוי. השתילות המוקדמות חשופות מאוד להדבקה בוורוסים המועברים ע"י כנימות עש טבק וכנימות עלה מומלצים על חיפוי קרקע צהוב או כסף, תחת הגנה מכנית של יריעות אגרייל או מבנה עם רשת חרקים 50 מש. יש להכין חורי שתילה בחיפוי בקוטר 20 ס"מ לפחות. במידה ומתכננים כיסוי באגרייל, יש לנעוץ בערוגות מבעוד מועד קשתות נמוכות ולכסות באגרייל מיד אחרי השתילה/זריעה. החל מאמצע נובמבר מומלצת השתילה תחת חיפויי פוליאיתילן במנהרות נמוכות או מנהרות עבירות, לפי הזמינות במשק. אין צורך ביריעות IR אלא להבטחה מפני קרה באזורים רגישים. השתילה/זריעה תעשה כל 30-40 ס"מ בסגול משני צידי שלוחת הטיפטוף (כ 2,000 צמחים לדונם).

מועדי גידול ואגרוטכניקה

זריעה	ימים עד קטיפ	אגרוטכניקה
ספטמבר	30-35	תחילת גידול (עד הכנסת דבורים) תחת אגרייל או 50 מש
אוקטובר	45-50	תחילת גידול (עד הכנסת דבורים) תחת אגרייל או 50 מש
נובמבר-דצמבר	60-65	גידול תחת פוליאיתילן במנהרות (נמוכות או גבוהות)
ינואר	45-50	גידול תחת פוליאיתילן במנהרות (נמוכות או גבוהות)

טיפוסים זנים

טיפוס מעיין (Cocozelle): זנים בעלי פרי מאורך בצבע ירוק בהיר. ניתנים לזריעה עד סוף אוקטובר: מאיה, מגייק, ניברה, נור, דילוקס, יונתן, קרינה, טופזיו (סבילים כנגד וירוס קיפול העלים).

בעונת הקטיף החמה מופיעים פירות בצבע ירוק בהיר מאוד בגלל קצב גידול מהיר ואי צבירת פיגמנטים מספקת ועל כן מומלץ לבחור זנים בגוון כהה יותר דוגמת קרינה ו טופזיו. זנים חדשים: נור ו דילוקס בעלי גוון ירוק זיתי וחי מדף טובים.

טיפוס קלריטה (Vegetable Marrow): זנים בעלי פרי קצר דמוי אלה הולך ומתעבה בקצה בצבע ירוק בהיר: שורוק, מונדיאל, חיזנה, אנא, לין (סביל כנגד וירוס קיפול העלים). זני קלריטה מומלצים לשתילה לרוב מחודש נובמבר.

קישוא עגול: בריס, שחר (ירוק בהיר), ניצה (ירוק כהה). בזנים אלה חשוב מאוד הקטיף בגודל המתאים, בהתאם לדרישת השוק.

טיפוס צוקיני: פרי דמוי צילינדר: אופק, דרקו, 55 (ירוק כהה), מיקונוס (ירוק בהיר יחסית), גולדי (צהוב).

זנים חדשים: קיימים זנים נוספים בשוק, אותם ניתן לנסות בהיקף מצומצם.

הפרייה ודבורים

מומלץ להכניס לשטח כוורת מתחילת הופעת פריחה זכרית. במידה והשטח מכוסה אגרייל יש להסיר את היריעות לפני הכנסת הדבורים. יש להקפיד לא לרסס בחומרים זוחים או רעילים לדבורים במשך כל תקופת החנטה והקטיף. בשתילות מוקדמות מאוד (סוף אוגוסט-תחילת ספטמבר) בחלק מהזנים תיתכן דחיה בהופעת פרחי נקבה עקב טמפ' גבוהות. בגידול החורפי עקב ירידת הטמפרטורה צפויה בעיית חנטה מהסיבות הבאות: פחיתה בפריחה הזכרית עד כדי הפסקה וירידה בפעילות הדבורים. לעיתים, נעלמת הפריחה הזכרית על רקע הגיל הפיסיולוגי עם הזדקנות הצמח וללא קשר לטמפ'. בנוסף, אוכלוסיית הדבורים עלולה להיפגע מפעילות שרקרקים. לפתרון בעיית החנטה בהעדר פריחה זכרית ופרטנוקרפיה ניתן לרסס את קודקודי הצמיחה בהורמון אגריטון (ריכוז 0.1%, 1 סמ"ק/ליטר). הטיפול ייעשה במרסס גב ידני בתדירות של אחת לשלשה-ארבעה ימים בהתאם לקצב הצימוח.

בהצלחה!!!

כל האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ועל מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות.